

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 683/2016-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. októbra 2016 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava, zastúpenej obchodnou spoločnosťou Fridrich Paľko, s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát doc. JUDr. Branislav Fridrich, PhD., vo veci namietaného porušenia práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva zaručeného v čl. 47 Charty základných práv Európskej únie, ako aj namietaného porušenia čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves a jeho uzneseniami sp. zn. 9 Er 447/2015 z 2. júla 2015 (Rvp 12472/2015), sp. zn. 2 Er 437/2015 z 18. septembra 2015 (Rvp 14944/2015), sp. zn. 2 Er 446/2015 z 28. septembra 2015 (Rvp 15266/2015), sp. zn. 8 Er 446/2015 z 30. septembra 2015 (Rvp 15267/2015), sp. zn. 8 Er 440/2015 z 30. septembra 2015 (Rvp 15268/2015), sp. zn. 2 Er 434/2015 z 28. septembra 2015 (Rvp 15269/2015), sp. zn. 2 Er 436/2015 z 28. septembra 2015 (Rvp 15270/2015), sp. zn. 9 Er 444/2015 zo 16. septembra 2015 (Rvp 15271/2015), sp. zn. 16 Er 436/2015 z 10. septembra 2015 (Rvp 15272/2015), sp. zn. 9 Er 443/2015 zo 16. septembra 2015 (Rvp 15273/2015), sp. zn. 2 Er 442/2015 z 8. októbra 2015 (Rvp 15628/2015), sp. zn. 2 Er 476/2015 z 8. októbra 2015 (Rvp 15629/2015), sp. zn. 16 Er 854/2015 zo 6. októbra 2015 (Rvp 16140/2015), sp. zn. 2 Er 448/2015 zo 14. októbra 2015 (Rvp 16455/2015), sp. zn. 2 Er 441/2015 zo 14. októbra 2015 [správne má byť z 19. októbra 2015, pozn.] (Rvp 16456/2015), sp. zn. 2 Er 439/2005 z 19. októbra 2015 (Rvp 16457/2015), sp. zn. 2 Er 435/2015 z 19. októbra 2015 (Rvp 16458/2015), sp. zn. 2 Er 447/2015 z 19. októbra

2015 (Rvp 16459/2015) a sp. zn. 2 Er 438/2015 z 19. októbra 2015 (Rvp 16460/2015) a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o., vedené pod spisovými značkami Rvp 12472/2015, Rvp 14944/2015, Rvp 15266/2015, Rvp 15267/2015, Rvp 15268/2015, Rvp 15269/2015, Rvp 15270/2015, Rvp 15271/2015, Rvp 15272/2015, Rvp 15273/2015, Rvp 15628/2015, Rvp 15629/2015, Rvp 16140/2015 Rvp 16455/2015, Rvp 16456/2015, Rvp 16457/2015, Rvp 16458/2015, Rvp 16459/2015 a Rvp 16460/2015 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. III. ÚS 683/2016.

Sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnené.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 3. septembra 2015, 13. novembra 2015, 20. novembra 2015, 3. decembra 2015, 10. decembra 2015 a 21. decembra 2015 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorými namietala porušenie práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k dohovoru (ďalej len „dodatkový protokol“), práva zaručeného v čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“), ako aj namietaného porušenia čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 14 dohovoru uzneseniami Okresného súdu Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) uvedenými v záhlaví tohto rozhodnutia, ako aj postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu.

2. Zo sťažností vyplýva, že sťažovateľka sa v rámci svojej podnikateľskej činnosti zaoberá *inter alia* poskytovaním úverov z vlastných zdrojov. Sťažovateľka poskytla na

základe zmlúv o úvere uzavretých s dlžníkmi úvery, na zabezpečenie ktorých boli účastníkmi zmluvného vzťahu uzatvorené rozhodcovské doložky, resp. rozhodcovské zmluvy. Sťažovateľka podala návrhy na začatie exekúcií, v ktorých požadovala výkon rozhodcovských rozsudkov. Okresný súd napadnutými uzneseniami zastavil exekučné konania z dôvodu, že o totožných veciach sťažovateľky už v skorších konaniach právoplatne rozhodol.

3. Sťažovateľka vyjadruje nesúhlas s napadnutými rozhodnutiami okresného súdu a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu; vytýka im nesprávne právne posúdenie existencie prekážky rozhodnutej veci a predčasnosť rozhodnutia o zastavení exekučného konania vo fáze, keď podľa názoru sťažovateľky je súd oprávnený rozhodovať len o udelení poverenia súdnemu exekútorovi na vykonanie exekúcie, resp. o zamietnutí takéhoto návrhu. Podľa názoru sťažovateľky okresný súd „... rozhodol nad rámec zverenej právomoci; svojím postupom odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom...“. Sťažovateľka namieta, že exekučný súd vôbec nerozhodol o jej návrhu na udelenie poverenia súdnemu exekútorovi, a poukazuje na právny názor Súdného dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“), podľa ktorého zásada kontradiktórnosti zahŕňa aj právo účastníkov konania oboznamovať sa a vyjadrovať sa k právnym dôvodom uplatňovaným ex offio, na ktorých chce súd založiť svoje rozhodnutie.

4. Sťažovateľka tiež tvrdí, že v namietaných veciach „... exekučný súd nesprávne aplikoval § 251 ods. 4, § 159 ods. 3, § 104 ods. 1 prvá veta a § 103 OSP, pretože v exekučnom konaní nie je možné na predchádzajúce exekučné konanie, ktoré sa skončilo uznesením o zastavení exekúcie... aplikovať zásadu *res iudicata*“. Sťažovateľka ďalej poukazuje na to, že „Exekučné konanie nemá *merito* veci, o ktorom by sa rozhodovalo, ale predstavuje len proces. Akékoľvek skončenie exekučného konania, preto nie je spôsobilé vytvoriť prekážku rozhodnutej veci.“.

5. Sťažovateľka odôvodňuje svoje sťažnosti aj tým, že „Súdna prax je jednotná v názore, že už v štádiu posudzovania splnenia zákonných predpokladov pre poverenie súdnemu exekútorovi na vykonanie exekúcie sa exekučný súd okrem iného zaoberá tým, či k návrhu na vykonanie exekúcie bol pripojený exekučný titul opatrený potvrdením o jeho

vykonateľnosti... či rozhodnutie (iný titul) je z hľadísk zakotvených v príslušných právnych predpisov vykonateľné tak po stránke formálnej... ako aj materiálnej... V rámci tohto skúmania nie je exekučný súd oprávnený posudzovať vecnú správnosť... rozsudku všeobecného súdu, ani rozsudku rozhodcovského súdu. Exekučný súd nedisponuje právomocou rušiť či meniť rozhodnutie, ktoré je exekučným titulom.“

6. Sťažovateľka namieta, že okresný súd napadnutými uzneseniami a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu, porušil aj základné právo garantované v čl. 47 charty. V tejto súvislosti sťažovateľka poukazuje najmä na rozsudok Súdneho dvora (ďalej len „Súdny dvor“) vo veci Banif Plus Bank Zrt proti Csaba Cipani a spol. sp. zn. C-472/11 z 21. februára 2013, z ktorého má vyplývať, že čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý konštatoval *ex offico* nekalú povahu zmluvnej podmienky, nemusí k tomu, aby vyvodil právne dôsledky z tohto záveru, čakať, či spotrebiteľ informovaný o svojich právach navrhne, aby uvedená podmienka bola zrušená. Zásada kontradiktórnosti vo všeobecnosti však zaväzuje vnútroštátny súd, ktorý konštatoval v rámci preskúmania *ex offico* nekalú povahu zmluvnej podmienky, informovať o tom účastníkov konania v spore a vyzvať ich, aby sa k tomu kontradiktórne vyjadrili spôsobom, ktorý na tento účel ustanovujú vnútroštátne procesnoprávne predpisy.

7. V nadväznosti na uvedené sťažovateľka žiada, aby ústavný súd o jej sťažnostiach rozhodol náleznami, v ktorých vysloví porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 1 dodatkového protokolu a čl. 14 dohovoru napadnutými uzneseniami okresného súdu a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu, a zrušil napadnuté uznesenia a veci vrátil okresnému súdu, prípadne na ďalšie konanie. Sťažovateľka tiež žiada, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie a úhradu trov konania.

8. Ústavný súd z napadnutých rozhodnutí okresného súdu zistil, že týmito uzneseniami boli zastavené exekučné konania podľa § 104 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku [v znení účinnom do 31. júna 2016, pozn. (ďalej len „OSP“)] s odôvodnením, že exekučné konania vedené na podklade tých istých exekučných titulov, vo vzťahu k tým istým účastníkom konania už boli okresným súdom (v rámci iných konaní) právoplatne

rozhodnuté (§ 159 ods. 3 OSP) a tvoria prekážku res iudicata, ktorá je neodstrániteľnou prekážkou konania.

II.

II.1 K spoločnému prerokovaniu vecí

9. Podľa § 31a ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak tento zákon neustanovuje inak a povaha vecí to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

10. V zmysle § 166 ods. 1 CSP v záujme hospodárnosti konania súd spojí na spoločné konanie také veci, ktoré sa pred ním začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých strán. Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 166 ods. 1 CSP.

11. S prihliadnutím na obsah sťažností uvedených vo výrokovej časti tohto uznesenia, z ktorého je nepochybná právna a skutková súvislosť týchto sťažností, ako aj na totožnosť v osobe sťažovateľky a okresného súdu, proti ktorému tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd, uplatniac citované právne normy, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

II.2 K namietanému porušeniu sťažovateľkou označených ustanovení ústavy a práv zaručených dohovorom, dodatkovým protokolom a chartou napadnutými uzneseniami okresného súdu a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu

12. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

13. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

15. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

16. Sťažovateľka tvrdí, že napadnutými uzneseniami okresného súdu a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu, boli porušené ňou označené práva. Podľa tvrdení sťažovateľky okresný súd vydal svoje rozhodnutia na základe nesprávneho právneho posúdenia vecí a s použitím nesprávnej aplikácie a interpretácie práva. Napadnutými uzneseniami malo podľa sťažovateľky dôjsť k ohrozeniu jej existujúcich pohľadávok. Sťažovateľka tiež namieta, že v napadnutých konaniach mala výrazne nevýhodné postavenie a súdy s ňou zaobchádzali odlišne.

17. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu a podobne aj práva na spravodlivé súdne konanie patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že

k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02).

18. Integrovanou súčasťou základného práva na súdnu ochranu je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

19. Aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno ho chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie, vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303A, s. 12, bod 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

20. Arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislosti ich právnych argumentov a skutkových okolností prejednávaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov, a obranou proti takému uplatneniu

(napr. IV. ÚS 115/03). Okrem toho môže arbitrárnosť rozhodnutia všeobecného súdu vyplývať aj z ústavne nekonformného výkladu ustanovení právnych predpisov aplikovaných na prerokovaný skutkový prípad. Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré zo základných práv alebo slobôd. Právomoc ústavného súdu konštatovať porušenie základného práva účastníka konania pred všeobecným súdom na súdnu ochranu je založená v prípade, ak dospeje k záveru, že napadnuté rozhodnutie všeobecného súdu je v rozpore s požiadavkou ústavne konformného výkladu právnych predpisov.

21. Po preskúmaní napadnutých rozhodnutí ústavný súd konštatuje, že okresný súd sa všetkými pre rozhodnutie relevantnými skutkovými a právnymi otázkami zaoberal, a to v rozsahu potrebnom a dostatočnom na prijatie konečného záveru o potrebe zastavenia exekučných konaní. Po skutkovom zistení, že na základe totožného exekučného titulu vo veci rovnakých účastníkov už bolo okresným súdom v inom konaní právoplatne rozhodnuté (konania boli právoplatne zastavené z dôvodu vydania exekučného titulu na základe neprijateľnej zmluvnej podmienky), okresný súd vyhodnotil, že ide o prekážku veci rozhodnutej (*res iudicata*), čo predstavuje nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť. Na takto zistený skutkový stav všeobecný súd aplikoval príslušné zákonné ustanovenia (§ 104 ods. 1 a § 159 ods. 3 OSP), ktoré vyložil a použil v súlade s ich znením, zmyslom a účelom.

22. Ústavný súd pripomína, že v zmysle svojej judikatúry právo na spravodlivé súdne konanie všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi, vťahujúcimi sa na konkrétne konanie (obdobne napr. II. ÚS 181/06). Teda ak orgán štátu aplikuje platný právny predpis, jeho účinky (dôsledky) použitia nemožno považovať za porušenie základného práva alebo slobody (m. m. II. ÚS 81/00, II. ÚS 63/03).

23. Ústavný súd uzatvára, že napadnuté rozhodnutia okresného súdu sú vnútorne logické, nie sú prejavom aplikačnej a interpretačnej svojvôle konajúceho súdu, rešpektujú zákonné požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia, nie sú arbitrárne a zrozumiteľným, preskúmateľným a dostatočným spôsobom dávajú odpoveď na otázku, prečo bolo potrebné príslušné exekučné konania zastaviť.

24. Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažností nezistil žiadne signály porušenia označených práv sťažovateľky, ktoré by po prípadnom prijatí sťažností na ďalšie konanie boli spôsobilé viesť k pozitívnemu výroku meritórneho rozhodnutia. Za týchto okolností bolo potrebné sťažnosti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnené už pri ich predbežnom prerokovaní, tak ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia (bod 2 výroku).

19. Keďže sťažnosti boli odmietnuté ako celok, ústavný súd už o ďalších návrhoch sťažovateľky v nich uplatnených nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. októbra 2016